
Saksnr: 2020/36935-23
Saksbehandlar Thorbjørn Aarethun
Dato: 27.08.2020

Til: Fylkesrådmannen

Frå: Vestlandsrådet

Arbeid med politiske satsingsområder for Vestlandsrådet 2020-2023

På møte i Vestlandsrådet, 25.juni 2020, vart det i sak om politiske satsingsområder for Vestlandsrådet 2020-2023, gjort følgjande vedtak;

- 1. For å tydeleggjere Vestlandsrådet si rolle som samarbeidsorgan for samordning av politisk innsats, etablering av samhandlingsarenaer, og kunnskapsdeling på tvers av fylkesgrensene, vil det vere nødvendig å prioritere politiske satsingsområder for arbeidet i Vestlandsrådet i perioden 2020-2023.*
- 2. Vestlandsrådet ber arbeidsutvalet (AU) i samråd med fylkesrådmennene legge fram forslag til slike politiske satsingsområder i løpet av hausten 2020.*

Fylkesrådmannen presenterer i dette notatet politiske satsingsområder i Vestlandsrådet nedfelt i politisk plattform for tidlegare og gjeldande periode, og handsaminga av aktuelle endringar i den politiske plattformen på møte i Vestlandsrådet AU, 3.september 2020.

Tidlegare politisk plattform for Vestlandsrådet 2012–2015

Vestlandsrådet er danna ut i frå ei erkjenning av at fylka på Vestlandet har felles utfordringar, og at vi kan oppnå meir gjennom å samle kreftene for å utvikle Vestlandet og for å løyse våre felles utfordringar.

Fylka på Vestlandet har eit framtidretta næringsliv basert på ressursane i havet og stor aktivitet langs kysten. Vi har bysentra som viser stor vekstkraft og som er viktige for omliggjande kommunar. Store område på Vestlandet er likevel prega av stagnasjon. Naturen gir oss mulegheiter, men utgjør også hindringar for å få effektive samband, t.d. nord-sør. Vestlandsrådet skal heile tida vere merksame på politiske prosessar som gjeld rammevilkåra for utvikling på Vestlandet, og vi må sikre handlingsrom til å gjere det viktige og det riktige regionalt.

Dei fire fylkeskommunane på Vestlandet skal gjennom arbeidet i Vestlandsrådet:

- Styrke landsdelen, både nasjonalt og internasjonalt
- Koordinere den politiske innsatsen til beste for landsdelen
- Fremme politiske saker av felles interesse
- Aktivt påverke rammevilkår for landsdelen og medlemsfylka
- Skape samhandlingsarenaer på Vestlandet

- Ta initiativ til samarbeidsprosjekt på tvers av fylkesgrensene

Storbyane Bergen og Stavanger får tilbod om observatørstatus i Vestlandsrådet med møte- og talerett. Vestlandsrådet skal finne ei form og ein innretning på sitt arbeid som gjev storbyane ein vinst ved å delta aktivt inn mot Vestlandsrådet.

Vestlandsrådet har særleg innanfor følgjande saksområde ambisjonar om å påverke samfunnsutviklinga på Vestlandet:

1. SAMFERDSLE

Gode kommunikasjonar er ein kritisk faktor for å sikre konkurransekraft og høg verdiskaping i dei fire vestlandsfylka. Betring av kommunikasjonane er sentralt også for å gjere landsdelen meir attraktiv å busette seg i.

Vestlandsrådet vil difor arbeide for effektive transportløyningar både internt på Vestlandet og mot resten av landet – og mot utlandet.

Vestlandsrådet rettar innan samferdsle sitt hovudfokus mot:

- Ferjefri og opprusta E39 Kristiansand–Trondheim: Oppfølging og vidare arbeid.
- Kostnadsutviklinga for fylkesvegferjene.
- Forfallet på vegnettet og å ta att vedlikeholdsetterslepet på viktige vegstrekningar. Vestlandsrådet legg særleg vekt på å syte for tilstrekkelege økonomiske rammer til prioriterte prosjekt, m.a. gjennom felles innspel til Nasjonal transportplan (NTP).
- Auka statleg satsing på ras-sikring. Rasfaren er ei stor utfordring på vestlandsvegane. Gjennom dagens øyemerka tilskot må staten styrke rassikringa i tråd med det samla rassikringsbehovet, og støtte den nasjonale rassikringsgruppa i kravet om at all offentleg veg skal vere ras-sikra innan 2030.
- Vestlandsrådet peikar ut medlemmer til det nasjonale ras-sikringsutvalet.

2. FELLESPROSJEKT MELLOM DEI FIRE FYLKESKOMMUNANE

Vestlandsrådet skal fremje politiske fellesprosjekt som det særleg skal arbeidast med på ein systematisk måte for å bidra til politikktutforming, til å fremje utvikling på Vestlandet og å setje sentrale saker på dagsorden. Vestlandsrådet skal prioritere følgjande fellesprosjekt:

- Infrastruktur- og nettutvikling innanfor energisektoren
- Grenseoverskridande billetteringssystem på Vestlandet
- Felles autopassordningar for ferjer og bomstasjonar
- Statlege arbeidsplassar på Vestlandet (lokalisering og Vestlandet sin relative del)
- Vekstmulegheiter, utfordringar og rammevilkår innanfor marine næringar
- Samarbeid om etableringa av Global Centres of Excellence (GCE) på Vestlandet
- Næringsretta FoU-arbeid og utdanningstilbod

3. FELLES OPPGÅVELØYSING: SAMARBEID OG ERFARINGSUTVEKSLING

Dei fire fylkeskommunane har eit betydeleg politisk handlingsrom knytt til sine ansvarsområde. Gjennom eit utvida samarbeid og erfaringsutveksling skal fylkeskommunane gjennom Vestlandsrådet finne fram til modellar for ei effektiv oppgåveløysing og meir samordna tenester retta mot innbyggjarane på Vestlandet. Særleg gjeld dette innan vidaregåande opplæring og organisering av kollektivtransporttilbodet.

4. POLITISK BEREDSKAP

Vestlandsrådet skal særleg gjennom AU ha ein politisk beredskap for å følgje opp saker som er sentrale for utvikling av Vestlandet. Dette inneber å nytte nettverk og informasjonskanalar aktivt for å fange opp viktige politiske signal og prosessar som er av særleg interesse for eitt eller fleire av Vestlandsfylka, og der det er naturleg å følgje dette opp politisk gjennom uttaler, politisk påverknad og gjennom å følgje opp

gjennom nye tiltak og prosjekt. Vestlandsrådet skal og ta initiativ til fellesmøte med representantar frå regjeringa og Stortinget.

5. INTERNASJONALT ARBEID (INTERNASJONALISERING)

Vestlandsrådet styrkar den politiske deltakinga og koordineringa i organisasjonane The Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) og North Sea Commission(NSC). Vestlandsrådet skal vere aktiv i den politiske diskusjonen i saker relatert til Nordsjøregionen, og sikre gode kommunikasjonskanalar inn mot relevante norske departement.

Vestlandsrådet skal ivareta Vestlandet sine interesser i arbeidet med forvaltingsplanar for Nordsjøen og Norskehavet og opprettheld engasjementet i samarbeidsorganisasjonen NORA. Vestlandsrådet skal også koordinere ei aktiv deltaking frå Vestlandsfylka i iverksettinga av strategien «North Sea Region 2020». Vestlandsrådet held også fram sitt engasjement i Europapolitisk forum.

6. KULTUR

Vestlandsrådet tonar ned det faste engasjementet innan kulturfeltet, men engasjerer seg i aktuelle saker der dei fire fylka har klare fellesinteresser (jf. den politiske beredskapsrolla).

Gjeldande politisk plattform for Vestlandsrådet, vedteke 21. juni 2019

Vestlandsrådet er danna for å utgjera ei politisk kraft som er sterkare enn den dei deltakande fylkeskommunane har kvar for seg. Fylka på Vestlandet har mange felles utfordringar. Vi kan oppnå meir gjennom å samle kreftene for å utvikle Vestlandet og for å løyse våre felles utfordringar.

Fylka på Vestlandet har eit framtidretta næringsliv basert på ressursane i havet og stor aktivitet langs kysten. Vi har bysentra som viser stor vekstkraft og som er viktige for omliggjande kommunar. Store område på Vestlandet er likevel prega av stagnasjon. Naturen gir oss mulegheiter, men utgjør også hindringar for å få effektive samband, t.d. nord-sør. Vestlandsrådet skal heile tida vere merksame på politiske prosessar som gjeld rammevilkåra for utvikling på Vestlandet, og vi må sikre handlingsrom til å gjere det viktige og det riktige regionalt.

Dei fire fylkeskommunane på Vestlandet skal gjennom arbeidet i Vestlandsrådet:

- Styrke landsdelen, både nasjonalt og internasjonalt
- Koordinere den politiske innsatsen til beste for landsdelen
- Fremme politiske saker av felles interesse
- Aktivt påverke rammevilkår for landsdelen og medlemsfylka
- Skape samhandlingsarenaer på Vestlandet
- Ta initiativ til samarbeidsprosjekt på tvers av fylkesgrensene

Storbyane Bergen og Stavanger får tilbod om observatørstatus i Vestlandsrådet med møte- og talerett. Vestlandsrådet skal finne ei form og ein innretning på sitt arbeid som gjev storbyane ein vinst ved å delta aktivt inn mot Vestlandsrådet. Vestlandsrådet har særleg innanfor følgjande saksområde ambisjonar om å påverke samfunnsutviklinga på Vestlandet:

1. SAMFERDSLE

Gode kommunikasjonar er ein kritisk faktor for å sikre konkurransekraft og høg verdiskaping i dei fire vestlandsfylka. Betring av kommunikasjonane er sentralt også for å gjere landsdelen meir attraktiv å busette seg i.

Vestlandsrådet vil difor arbeide for effektive og klimavenlege transportløysingar både internt på Vestlandet og mot resten av landet og mot utlandet.

Vestlandsrådet rettar innan samferdsle sitt hovudfokus mot:

- Ferjefri og opprusta E39 Kristiansand-Trondheim: Oppfølging og vidare arbeid.
- Kostnadsutviklinga for fylkesvegferjene.

- Forfallet på vegnettet og å ta att vedlikehaldsetterslepet på viktige vegstrekningar. Vestlandsrådet legg særleg vekt på å syte for tilstrekkelege økonomiske rammer til prioriterte prosjekt, m.a. gjennom felles innspel til Nasjonal transportplan (NTP).
- Auka statleg satsing på rassikring. Rasfaren er ei stor utfordring på vestlandsvegane. Gjennom dagens øyremerka tilskot må staten styrke rassikringa i tråd med det samla rassikringsbehovet, og støtte den nasjonale rassikringsgruppa i kravet om at all offentleg veg skal vere rassikra innan 2030.
- Vestlandsrådet peikar ut medlemmer til det nasjonale rassikringsutvalet.
- Utsleppsfri transport
- Grenseoverskridande billetteringssystem på Vestlandet
- Felles autopassordningar for ferjer og bomstasjonar

2. FELLESPROSJEKT MELLOM DEI FIRE FYLKESKOMMUNANE

Vestlandsrådet skal fremje politiske fellesprosjekt som det særleg skal arbeidast med på ein systematisk måte for å bidra til politikktutforming, til å fremje utvikling på Vestlandet og å setje sentrale saker på dagsorden.

Vestlandsrådet skal prioritere følgjande fellesprosjekt:

- Infrastruktur- og nettutvikling innanfor energisektoren
- Statlege arbeidsplassar på Vestlandet (lokalisering og Vestlandet sin relative del)
- Vekstmulegheiter, utfordringar og rammevilkår innanfor marine næringer
- Næringsretta FoU-arbeid og utdanningstilbod
- Reiseliv
- Prosjekt innan klima og miljø

3. POLITISK BEREDSKAP

Vestlandsrådet skal særleg gjennom AU ha ein politisk beredskap for å følgje opp saker som er sentrale for utvikling av Vestlandet. Dette inneber å nytte nettverk og informasjonskanalar aktivt for å fange opp viktige politiske signal og prosessar som er av særleg interesse for eitt eller fleire av Vestlandsfylka, og der det er naturleg å følgje dette opp politisk gjennom uttaler, politisk påverknad og gjennom å følgje opp gjennom nye tiltak og prosjekt. Vestlandsrådet skal og ta initiativ til fellesmøte med representantar frå regjeringa og Stortinget.

5. INTERNASJONALT ARBEID

Vestlandsrådet styrkar den politiske deltakinga og koordineringa i organisasjonane The Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) og North Sea Commission (NSC). Vestlandsrådet skal vere aktiv i den politiske diskusjonen i saker relatert til Nordsjøregionen, og sikre gode kommunikasjonskanalar inn mot relevante norske departement. Vestlandsrådet skal ivareta Vestlandet sine interesser i arbeidet med forvaltingsplanar for Nordsjøen og Norskehavet og opprettheld engasjementet i samarbeidsorganisasjonen NORA. Vestlandsrådet skal også koordinere ei aktiv deltaking frå Vestlandsfylka i gjennomføringa av strategien «North Sea Region 2020».

6. KULTUR - IDENTITET

Vestlandsrådet engasjerer seg i saker kring kultur og identitet som er viktige i eit vestlandsperspektiv. Landsdelen vår er eit kjerneområde for nynorsk, og vi vil derfor ha eit aktivt forhold til nynorsken som tale- og skriftspråk. Vestlandsrådet ønskjer at den særegne fjord- og kystkulturen vert synleg, mellom anna i reiselivet.

Handsaming i Vestlandsrådet AU

På møte i arbeidsutvalet, 3.september 2020, vart den politiske plattformen og satsingsområda for Vestlandsrådet drøfta. Utan å legge fram konkrete endringsforslag i gjeldande plattform, var det semje om å invitere Vestlandsrådet til ei drøfting om;

- Vestlandsrådet som folkevald organ – konsensus eller vedtak?
- Vestlandsrådet sine satsingsområder – avgrensing og innhald?
- Vestlandsrådet si rolle som landsdelssamarbeid – kvifor samarbeid?

Med grunnlag i drøftinga i Vestlandsrådet tek arbeidsutvalet sikte på å legge fram eit konkret forslag til politisk plattform på møte i Vestlandsrådet, 10.november i Møre og Romsdal.